14 614

برنچی حکایه

صاتاشو

ایکنچی حکایه

چوالچق

محرری: قوپرین ❖ ❖ مترجمی: صدری.

یول کتابخانه‌سی نشریاتندن

۷۰ نچی کتاب.

КАЗАНЬ.
Электро-типографія „УМИДЪ"
1913.

"امید" مطبعەسی قزانده.

صاتاشو.

کاپیتان مارکوف‌نلڭ روتاسی، جزا فرقه‌سینه قوشلور ئۇچۇن، بیك آشغوب، بارا ایدی. ایرته‌دن کیچکه قدر طوقتامی، نیتمی، اوکْایسز ڤا گونلرده بارا، بارا آرغان صالداتلر، باشقه وقتده‌غی شیکلی اوینا‌ب کولوب سویله‌شمیلرده ایدی. ئه‌لله نیندی بر جات اسملی استانسه‌ده آلارنی اوزون کیملی کشیلر آراقی، صرا بله‌ن صیلادیلر، آلارده کوکلسزگنه جرلادیلر، کوکلسزگنه بییدیلر، کوکلسز هم‌ر وحیسز ایتوب «اوراده» قچقردیلر. شول استانسه‌دن اوق اش باشلاندی. آلارنی قایادر جه‌یه‌و آلوب کیتدیلر. یولده قولغه آلونغان ئه‌زگنه شبهه‌لی کشیلرنی‌ده کاپیتان مارکوف آتوب ئوترگه امر بیردی. چونکه آلارنی ئوزلری بله‌ن آلوب یورو صالداتلر ئۇچۇن آور بولاچق هم آلارنڭ آچوونغنه قابارتاچق ایدی.

۳۱ نچی دیکابرده کیچ بله‌ن روتا بر بارونڭ تالانغان

ایمینیەسندە جال ایتەرگە طوقتادی. بو ایمینیەدن شهرگە اون بیش کنە چاقرم قالغانغە کاپیتان:

— ایرتەگە ساعت ئۈچلردە شهرگە جیتوب بولور ئەلی، الله بیرسە — دیب اویلادی. اول، صالداتلرن اوکایلی آمبارلردە تمام جال ایتدررگە اویلی ایدی. چۈنکە اول، ایرتەگە آلارغە نیندی آور اشلر اشلەرگە طوغری کیلەچگن بیك یاخشی بلە ایدی. کاپیتان ئوزی بر زور بوش زالغە اورنناشدی. زالدە کورشیدەگی کاتولیك پوبندن تالانغان کراواتدن باشقە بر ئەیبردە یوق ایدی.

اۆزاق‌دە ئوتمی، قشقی قاراکغی تون بۆتۆن دنیانی طۆمالی. طشدە بر طوقتامی، ایرنوبکنە یووش قار یاوا. مارکوف یانوب طۆرغان پیچنك قارشوسینە باروب اوطرادە کارتادن شهر بلەن بو ایمینیە آراسندەغی یولنی دقت بلەن تیکشرە باشلی، پیچدەگی اوتنك یاقتیسندە آنك، بیوك ماکلایلی بیتی بلەن، قاطی اۆزۆن میغی عادتدەگیدن‌دە رحیمسز، قورقنچلی بولوب کورنە.

شول آرادە زالغە فیلدفیبل کیلوب کرە. آنك کییمندن ایدەنگە بر طوقتامی صو طاموب طۆرا. اول ایشك تۆبندە، دەشمی نیتمی بایتاق طۆرغاچ،

— آخریسی، کاپیتان مینم کرگانمنی سیزمەدی بوغای،

دیب ئوز یننك كرگانن بلدرر ئوچون، آقرنغنه بر یوتکره.
کاپیتان ئەیلەنوب قاری دە،

— ئه —. سینمی؟ نی کیرەك؟... دی.

—فیلدفیبل، تعظیم بلەن گنه، صالداتلرنك اوكایلی اورنلرغه اورنناشولرن، اول — بو بولماغانلغن دالاژیت ایتەدە، کاپیتاندن بر برامر كوتکەن شیکللی، اورنندن قوزغالمی، آنارغه قاراب طورا، کاپیتان برسوزده دەشمی. فیلدفیبل ئەکرن طاوش بلەن:

— تگی، قولغه آلونغان ئوچ کشینی نیشلەتەبز، ڤاش ڤیصوکو بلاگارودی. دی؟

کاپیتان آچولانوب:

— طاك بلنگاچوك بارسونده آطکز! دیدە، شونك آرتندان اوق طاغی آچولیراق طاوش بلەن:

— سین، ئنم، ایکنچی مرتبه مینی آندی یوق — بار نەرسه بلەن آزابلاب یورمە! آڭلیسکمی سین آنی؟ دی.

— آڭلیم، ڤاش ڤیصوکو بلاگورودی.

فیلدفیبل نەرسه بولسەده ئەیترگه تلەگان شیکللی اورنندن قوزغالمی تیك طورا. کاپیتان کراوتقه باروب یاتا؛ بر آز وقت طورغاچ، ئەیلەنوب قارامیچەغنه،

— بتدیمی؟ دی.

— فیلدفیبل: بتدی، ۋاش ۋیصوکو بلاگورودی —
دیب بر آیاغندن ایکنچی آیاغنه آوشاده، کینەتدن گنه بر
بر اش اشلەرگه قرار ایتکان صمان:

— ۋاش ۋیصوکو بلاگارودی، صالداتلر تگی قارتنی،
ئەیبی، نیشلەتیك دیلر؛ آنی ده آتابز مونی؟! دی.

کاپیتان، تیزگنه اورنندن سیکروب طورادە، غایت
آچولی طاوش بلەن:

تیز چغوب کیت موندن! دیب فیلدفیبلگه بیك
نق آقرا. نیچوندر، آنڭ فیلدفیبلگه بیك نق برنی قوندراسی ده
کیلوب کیته. فیلدفیبل، صالداتلرچه، تیزگنه بورلوب،
ایشکنی آچا، لکن هامان نیگەدر چغوب کیتمی. اول، ایشك
بوصاغاسنده بر آوق طورغاچ، قالون طاوش بلەن:

— ۋاش ۋیصوکو بلاگارودی، سزنی مین یاڭی یل
بلەن تبریك ایتەم هم سزگه بخت سعادت تلیم — دی. اول طاغن
ئەلله نەرسه ئەیتمکچی بولا، لکن کاپیتان آنڭ سوزن بولب:

— رحمت، طوغان. بیك رحمت! دی. اول شونده
طاغن، صالداتلر ملطقلرن یاخشیلاب طازارتسونلر، دیب
امر ایتەدە، آنی چغاروب جیبەره.

مارکوف یالغز قالغاچ، کییملرن، قلچن صالمیچه یانا
طورغان پیچکه قارشی کراواتقه یاتا. آنڭ یوزی کیسەك

اوزگەروب كيتە. اول قارتلر تۆسينە كرە، اول كينەتدن
نورى سونگان كوزلرى بلەن آورو كشى صمان ياق ياغينە
قارانا باشلى. اول چنلابدە آورى، بر آطنادن بيرلى بيزگەك
طۇتوب آزابلانا. اول تيك ئوزينك آرتق طازالغى آرقاسندەغنە
آنارغە جيكلمى ايدى. اول ئوزينك تۆننگ تۆن بويى
بيزگاك طوتب آزبلانغانن، تونك تون بويى قالتراب
چقۋانن، بر طوقتامى صاتاشوون، قايچاقدە ئەللە نيندى
قورقنچ خياللر بلەن باصدرلوب ياتوون برسندە ايبدەشلرينە
سۆيلەمى، شوكا كورە آلار ماركوفنڭ حالن — آورغانلغن
بلميلردە ايدى. كاپيتان بايتاق وقت پيچەگى سونوب بارغان
كومرلرگە قاراب اويلانوب ياتدى.

بر آزدن آنڭ باشى طۇمانلانا، تەنى حالسزلەنە باشلادى.
اول اچندن گنە «طاغى مەلريە باشلانا بوغاى آخريسى»
ديدى. نيچۆندر آنڭ اويى بۆگون طۇتۆلغان شبهەلى
قارتدن آيرلا آلمى، اول هامان آنڭ طورندە اويلى ايدى.
اول، قارتنى ئوترمسكە تلەگان صالداتلرنڭ حقلى ايكانن،
قارتنڭ عادى بر كشى توگل ايكانلگن تۆشۆنە آنڭ ئولمگە
بردە ايسى كيتميچە، صالقون قان بلەن قاراون هم آنڭ
يۆزندە بولغان تيرەن قايغوسن كوز آلدينە كيترە ايدى.
لەوييان بلەن موكدين صوغشلرندە، ئولوب ياتقان صالداتلر

آراسنده، ماركوف‌نڭ بو قارتقه اوْخشاغان كشيلرنی كورگه‌لگانی بار ایدی. اول قارتنی بوْگوْن ایكی ایبده‌شی بله‌ن كاپیتانغه طوْتوب كیتردیلر. كاپیتان آلارنڭ اوچسینڭ‌ده اشپیونلرغه مخصوص جزا بله‌ن جزالاناچقلرن اشاره بله‌ن آڭلاتدی. عیبلیلرنڭ ایكیسی، ئوزلرینڭ ئوتریله‌چكلرن آڭلاغاچ، كینه‌تدن ئولك شیكللی آغاروب كیتدیلر. قارت ایسه، كاپیتاننی قزغانغان صمان جلمایوب، ئوزینڭ دنیادن طویغانلغن آڭلاتا طوْرغان قاراو بله‌ن آنارغه قاراب قویدی. كاپیتان ششنگان كوزلرن بر آز وقت یوْموب طوْردی. آنڭ كوز آلدنده ئه‌لله نیندی توْبسز قارانغیلق یوْزوب یوْرگان صمان بولوب كیتدی. اول تاغی، قارتنڭ اختلالچی بولوون، آنڭ فتنه‌چیلر آراسنده زوراورن طوْتقان بولوون احتمال ایتوب، آنی ئوترگه امر ایتكانینه‌ده شادلاندی. اول بر توقتامی آنڭ طورسنده اویلی باشلادی. بر آزدن آنڭ كوْڭلینه، قارتنڭ عیبسز بولو احتمالی‌ده كیلوب توْشدی. لكن اول طاغن، آنڭ بر ئوزن صاقلاب بارر ئوْچوْن ایكی صالدات یوْرتو قیین بولاچغن، بوْگوْن ئه‌لكه‌ن اونبیشله‌ب كشینڭ بارن‌ده، ئوترگانده، قارتنڭ بر ئوزن گنه آیروب قالدروده بیگوك عدالت بولماون اویلادی. شوندن‌صوڭ آنڭ كوْڭلی آز راق طنچلانغان شیكللی بولوب كیتدی.

اول ئەكرن گنە كوزلرن آچدی‌دە، ئەللە نەرسەدن قورققان شیكللی اورنندن سیكروب طوردی. ایبلەبرەك قاراسە، آنڭ قارشوسندە، كیچە ئولم جزاسینە حكم ایتلگان تگی قارت، باشن اییوب، بیك كوڭلسزگنە اوطرغانی كورنە.

كاپیتان جن — پەری كبك نەرسەلرنڭ بارلغینە اوشانسەدە، اول هیچدە آلاردن قورقمی، آندی یوقبار نەرسەلردن قورقوب قاچونی زور بر خورلق صانی ایدی. اول تیزگنە، بیك اوستالق بلەن، بیلندن ریوالوێرن آلادە قارتقە تابا توزی، هم غایت آچولانوب:

— اگردە سین، قهر صوققان نەرسە، ئەزگنە اورنڭدن قوزغالساڭ!....دی. قارت كاپیتانغە تابا ئەیلەنە، اول آنارغە بوگون ایرتە بلەن قاراغان شیكللی، جلمایوب قاری‌دە:

— قورقماگز، كاپیتان، مین سزگە ناچارلق بلەن كیلمەدم، ایچماسە ایرتەگە چیكلی گنە ناحق ییرگە قان توكمیچە طوررغە طرشگز... دی.

بو عجب قارتنڭ آدم بالاسینە اوشاماغان طاوشی‌دە، جلمایووی شیكللوك، ئەللە نیندی سرلی تیرەن معنانی آڭلاتا ایدی. شولای‌دە بو طاوش آنارغە اول قدر ‌وك یات طویلمادی. اول یەش وقتندە، یالغز بر بولمەدە قالغان چاغندەدە آندی طاوشلرنی ایشتكەلەگەنی بار ایدی.

قارتنڭ بـو طاوش بلەن جلمایووی کاپیتانغه نیكلر بیك نق تأثیر ایتدی. اول آنڭ قارانغی صورتندن کوزن آلمیچه، ریۋالۋیرن مندەری آستینه طغا، اول طاغن ئوزینڭ کراۋاتینه باروب یاتا، زالده بر نیچه مینوت قارانغی، قورقنچ طاوشسزلق حکم سوره، تیك کاپیتاننڭ یولده آلوب یوری طورغان ساعتی گنه «کلت، کلت....» ایته، پیچده یانوب بتکان کومرلرده، آزغنه طاوش چغاروب، ایشلوب توشەلر.

بو قورقنچ طنلقنی ایك ئلك تگی قارت بوزدی:

— ئەیتچی زنهار ئوچون، مارکوف، نی دیب سینی موندی جانلرنی ئەرنته طورغان قورقنچ، کونی تونی کشی صویوب یوری طورغان اشنی ئوز اختیارڭ بلەن ئوستکه آلدڭ؟ سین وجدانڭغه نی دیب جواب بیرمکچی بولاسڭ؟!

مارکوف، آنی مصقل ایتکان صمان، بر جلمایوب قویا.

— قاراب طورامده، قارت، سینڭ سویلەشوڭ، دورت ساعتدن ئولەرگه حکم ایتلگان کشیلرنکینه برده اوخشامی. شولایده، یوقلی آلمیچه کراۋاتده ئەیلەنگەلەب آزابلانوب یاتقینچه، سویلەشوب اوطرو آرتغراق. ئەیده سویلەشەسڭ کیلسه سویلەشیك... سز مینم، وجدانمه نی دیب جواب بیرەچەگمنی بلەسگز کیله بوغای، رحیم ایتگز، برنچی، مین — صالدات، مینم اشم، هیچ بر اویلامی، نیتمی، باشلقلرمنڭ

امرن بیر یته‌جیتکرو . آننار ی‌مین‌—چن‌وطن‌سیوچی‌من؛ بزنك بیوك وطنمزغه قارشی کمده‌کم قورال کوته‌رگه باطراق ایتسه، بز آنی آیاق آستنده قورت شیکللی ایزوب طاشلاربز. قبرن جیر بله‌ن تیپ تیگز ایتوب قالدررمز....

— ئه‌ی، مارکوف، سین بیت اول سوزلرگنی تکبرلکدن، یوره‌گك وخشیلر یوراگی کبی بولوب بتکاندن‌گنه ئه‌یته‌سك . . . . سینك بیت بوتون سوزلرك یاگلش . . . سین هر نه‌رسه‌نی کوزگنك یانینوق ایلتوب قاریسکده، آنی یاخشیلاب کوره آلمیسك... اگرده سین ئه‌زگنه چیتکه‌رەك کیتوب قاراساڭ، آنی آپ آچق ایتوب کورر، آگلار ایدك.... ئه‌یتچی زنهار بورونغی ایرانیلر، ماکیدونیه‌لیلر، ئوزلرینك تیمر قوللری آراسنده بوتون دنیانی طوتوب طورغان رومالیلر هم بوتون یاۋروپانك قوطون آلغان هونلر بله‌ن بوتون دنیانك ئوچ کیسه‌گینه مالك بولغان کوچلی ایسپانیوللرده شولای سینك شیکللوك اویلامیلر ایدیمونی؟!...

قایا کیتدی آلارنك چیکسز قوتلری؟... آلاردن نیچه ملك یللر ئلك، طاغنده شوکتلیره‌ك، ئوزلرندن صونك کیلگان پادشاه‌لارنك بارندنده کوچلی، آلار چیکلوك مدنی خلقلر

طوروب کیتکان. لکن طورمش آلاردن‌ده کوچلیره‌ك؛ طورمش آلارنك بارن‌ده ئوزینك سرلی یوانلمن، هیچ بر ئز فلان قالدرمیچه، سبروب توککان، آلاردن بر یادکارده قالدرماغان . . . .

کاپیتان دیڤانغه باروب اوطراده، حالسز طاوش بله‌ن ئه‌کرنگنه:

— بولار اهمیتسز نه‌رسه، تاریخ اول ئوزینك آغمی بله‌ن بارا، آنارغه یول کورسه‌تو، یا ایسه آنڭ یولن ئوزگه‌رتو بزنك اشبز توگل، دی.

قارت ئه‌کرنگنه کوله‌ده:

— سین، آخوتنیکلر قووب آرتندن جیته باشلاغاچ، باشن قومغه طغوب قاچارغه تله‌گان آفریقا قوشینه اوخشارغه آزابلانما ایندی، اوشان میکا، بر یوز یلدن صوڭ سینڭ بالالرڭنك بالالری، سین آلیکساندر ڤاسیلیڤیچ مارکوفنی ایسکه توشروب اویالورلر، آنڭ ئوچون قزاررلار . . .

— شه‌ب جار یلاسك صوڭ ئوزڭ، قارت! مین ایندی، آندی یوقبار نه‌رسه‌لر بله‌ن خیاللانوب یوری طورغان کشی توگل. مین، قلچدن صوقا تیمری یاصارغه آزابلانوب یورگان، صاتاشقان آبیلرنڭ فرضلرن بیك کوب ایشتکانم بار. مین

آندی، صوغشمی نیتمی ئۆیدەگنە یاتوب، تۆرلی چیولر بلەن آورغان کشیلرنی کرز آلدیمە کیترگانده شارقلداب کۆلەمگنە. بیت، صوغش‌قنه جیتشدره تیمر شیکللی تازا، چداملی یگتلرنی.... دیده، برەر نەرسەنی ایسینە تۆشررگە ماتاشقان کشی شیکللی، بر آز چیگەسن قاشوب طۆرا:

— بۆلارنڭ بردە اهمیتی یوق ـ تاشلیق بۆلارنی!....

قارا ئەلی، نیگەدر سین میڭا یالغان سۆیلەمەس تۆسلی کورنەسڭ:

ئەیت ئەلی، قایداغی بولاسڭ سین؟ مۆندەغیمو؟

قارت باشن سلکوب:

— یوق.

ئەلله سین مۆندە طوغانسڭدر؟

— یوق.

— آلای بولغاچ، قایداغی صۆلڭ سین؟ یاۋروپالیمی؟ فرانسوزمی؟.... آنگلیچانمی؟.... روسمی؟ ئەلله بولماسە، بۆتۆنلەی، نیمسمی؟...

— یوق، یوق....

— آلای بولغاچ، کمگنە صۆلڭ ایندی سین؟ نیچۆن صۆلڭ سین میڭا اول چاقلی طانش کبك طۆیۆلاسڭ؟ ئە؟

ئەلله بز برەر چاقده سینڭ بلەن اۇچراشقانبز بارمی؟...

قارت، باشن طاغنده نغراق بوگه توشه، اول بر سوزده دەشمی. بر آزدن صوڭ اول ئوز ئوزینه سویلەنگان کشی شیکللی:

—....ئەیبی، مارکوف، بز سینڭ بلەن اۇچراشقالادق، لکن سین مینی کورمەدڭ.... ایسکدەمی؟ بر زمان چوما وقتنده آبیڭ ایللی طوغز کشینی آصوب ئوترگان ایدی؟... ئەلله اۇنوتدڭ دەمی ایندی؟! اول چاقده مین سزنڭ یانگزدەغنه طوردم، تیك سز مینی کورمەدگز، دی.

مونی ایشتکاچ، مارکوفنڭ بوتون تەنی اوط شیکللی قزا باشلی. اول ئەکرن گنه:

— ئەیبی.... درست.... ایللی طوغز کشی... لکن، بیت، آلار اختلالچیلر ایدی، دی.

قارت طاغی ئەکرن گنه ئوزینڭ سوزنده دوام ایته:

— مین سیۋاستوپول صوغشنده آتاڭنڭ، ایزمایلنی آلغان چاقده باباڭنڭ، زور غیرت کورسەتەم دیگان بولوب، نیقدر ظلملر ایتکانن کوزم بلەن کوروب طوردم. آنده مینم کوز آلدمده ئەلله نی حدلی قانلر توگلدی...

مین ناپالیون بلەن آۋسترلیچ، فریدلاند صوغشلرنده، بارودینو قرلرنده‌ده بولدم. سانسون، لودۋیكنی ئوترگاچ،

آنڭ قانغه بويالغان باشن كورسه‌تكانده، نادان خلقنڭ
شادلانوب قول چابقانن‌ده كوردم. مینم آلدمده، ایزگی
ۋ ارفالامی كیچه‌سنده.كاتولیك‌پوپلری دین اسمندن،دعااوقی،
اوقی، پروتیستانلرنڭ‌خاتونلرن، بالاچاغاالارن ئوتردیلر. ایزگی
كاتولیك پوپلرینڭ، ئوزلری دهری دیب بلگان كشیلرنی
اوطقه یاندرغانلرن، الله رضاسی ئوچون دیگان بولوب،
تریله‌ته آلارنڭ تیریلرن طوناغانلرن هم آلارنڭ آوزلرینه
ئویگان قورغاشنلر قۆیغانلرن باریسن‌ده كوروب طوردم.
مین آتیللا، چنگیز خان هم سلطان سلیمان ثانی عسكرلری
آرطندن‌ده باردم. آلارنڭ ئزلری آدم ئوله‌كسه‌سندن
یاصالغان طاولر بلن قاپلانوب بارا ایدی. اوصال، رحیمسز
ریم خلقینڭ، مظلوم خریستیانلرنی سیركده، تیریگه‌توروب
ئتلردن تالاتقانلرن، قللرنی جرتقچ حیوانلرغه آشاتقانلرن
بارن‌ده قاراب طوردم. تاغن مین، نیرونڭ قدس شریفنی
آلغاچ، عیش عشرت ایتكانن، شول چاقده یهودیلرنڭ قدسنڭ
واتولغان كریپوستی بوینده آچی تاوش بلن یلاغانلرن‌ده
ایشتدم . . . .

كاپیتان، كیبكان ایرنلرن كوچكه‌ گنه سلكتوب، بیك
قیینلق بلن گنه:

— سین آلباستی!... سین مینم آوروب ضاتاشوومدن

کورنەسك! . . . کیت میذم یانمدن! آزابلاما مینی! دی.

— قارت ئەکرنگنە اورنندن طورا. آنك بوکرەیگان گەودەسی، قورقنچ بواوب ئوسوب، چەچلری توبەگە تییوب طورغان شیکللی بولا. اول طاغی، ئەلیگی طاوش بلن، آشقمیغنە، قورقنچ ایتوب، سویلی باشلی:

— مین دنیادە برنچی مرتبە آدم قانینك یبرگە طامغانن کوردم. بورون زماندە دنیادە ایکی آغای ئنی طورالر ایدی. آلارنك کچیسی سویکملی، تەملی سوزلی، رحیملی، اش سویوچی، اولوسی ایسە تکبر، کونچی، رحیمسز ایدی. کونلردە بر کون بولار اللەغە قربان چالدیلر. هم قربانلرینك قبول بولوب بولماغانن بلور ئوچون، اول چاقنك عادتی بوینچە، اوطقە یاقدیلر. اولوسینك کوکلی درست بولماغانغە کورە، آنك قربانینك توتونی کوککە کوتەرلمیچە، جیرگە جەیلدی. کچکنەسینکی ایسە، طوپ طوری کوککە کوتەرلدی. اولی قردەشنك، کچیسینە بولغان دشمانلغی مونی کورگاچ، طاغندە قوتلەندی. اول آچووینە چدی آلمیچە قردەشن ئوتردی. مونا شول چاقدە یبر یوزنك برنچی مرتبە قان توگلدی . . . . .

مارکوف کراو اتندە، ئەلی بر یاققە، ئەلی بر یاققە ئەیلەنوب، پشقلداب قنە:

— خدای ئوچون مینی آزابلاما، کیت مینم یانمدن، دی. لیکن قارت هاماندە طوقتامی:

— مین هابلنك، ئولمدن قورقوب، کوزلری آلارغانن، کەکرەیگان بارماقلری بلەن، قالترانا، قالترانا، قان بلەن یوشلەنگان قومنی جان آچیسی بلەن، طرناغانندە کوردم. اول، آقتق مرتبە سلکنوب، صالقون، صارغایغان، جانسز تەنی بلەن جیرگە صوزلغان چاقدە، قابل هیچ بر آڭغارتا آلماسلق قورقو بلەن قورقا باشلادی. اول قورقوونمدن، نیشلەرگە بلمیچە، اورمان آراسینە قاچوب، کیچکە چاقلی بیتن قابلاب یاتدی. کیچ بلەن اول هاتفدن:

— قابل، قایا سینڭ قردەشڭ، هابل؟! دیگان قورقنچلی بر طاوش ایشتدی...

مارکوف، کوچکەگنە طن آلوب:

— کیت، خدای ئوچون مینی آزابلاما! دی. قارت، هیچ اعتبار ایتمیچە، دوام ایتە:

— بو طاوشنی ایشتکاچ، مین قورقوب قالترانا باشلادم. مین اللهغە: «قردەشمە مین قاراواچیمونی؟!» دیدم. الله تعالی میڭا: „قیامتکە چاقلی جیر یوزندە تورلی عصردە، تورلی جیردە، تورلی خلق آراسندە سرسری بولوب یەشە؛ سینڭ کوزلرڭ قویدغڭ آدم قانندن باشقە نەرسە کورمەسون؛

قولاغنڭ ئولم آچيسى بلەن چققان طاوشلردن باشقه طاوش ايشتمەسون؛ سين آنى ايشتكان صاين قردەشڭنڭ ئولم آچيسى بلەن ئەيتكان طاوشن ايسكه توشر...» ديب، عمرلك لعنت اوقودى.

قارت بر نيچه مينوت طوقتاب طوراده طاغن سويلەرگه طوتونا. آنڭ هر بر سوزى ماركوف‌نڭ يوره‌گينه اوق شيكللى بولوب قادالا بارا.

— ئەى، الله، سينڭ ئوزگەرمى طورغان حكمڭنى حق ديودن باشقه بر نەرسەده ئەيته آلميم!... ايندى مين اول وقتدن بيرلى، نيچه يوز يللر، ئولم كوتوب، دنيانى ئەيلەنوب، يوريم... عالى ورحيمسز بر قوّت هر وقت مينى، قانغه بويالغان، ئوترلگان، ايمگەتلگان گەودەلر بلەن طولى صوغش ميدانينه ئوسترى... مين آنده، باشلاب قردەشن ئوترگان كشيگه لعنت اوقب، اوقى جلاغان آنالرنڭ، يوره‌كنى كيسه طورغان، ئەرنولى طاوشلرن ايشتەم. مين چيكسز عذابلانام، چونكه كشينڭ قانى آققاننى كورگان صاين، قردەشمنڭ، قانغه بويالوب، جيرده ياتقان گەودەسى، آنڭ جانسز قوللرى بلەن جيرنى طرناغانى كوز آلديمه كيله... مين يوققەغنه، آدم بالالرينه، آچى طاوش بلەن: «اويانڭز! اويانڭز! اويانڭز!...» ديب قچقررغه آزابلانام...

فیلدفیبل، بر طوقتامی، مارکوفنڭ قولاغینه توُیه توُیه:

— اویانگز! اویانگز! ۋاش ۋیصوکو بلاگارودی، (ا)یانگز! تیلیگرام بار.... دی.

کاپیتان، عادتی بوینچه، تیزگنه سیکروب طوراده یاق (ک)ینه قازانا باشلی. پیچده‌گی اوط کوبدن سونگان، طش‌ده (ق)ترا باشلاغان ایدی. اول، قالترانا، قالترانا.

— تگیلرنی نیشله‌تدگز؟... دی.

— ئوزگز قوشقانچه، ۋاش ۋیصوکو بلاگارودی.... (ه)لی گنه....

— ئه قارت؟ قارت؟

— آنی ده...

بوسوزنی ایشتکاچ، کینه‌تدن، کاپیتاننڭ حالی بتوب (ک)یتکان شیکللی بولا. اول کراۋاتقه باروب اوطراده، قارشوسنده، آغاچ شیکللی قاتوب، امر کوُتوُب طورغان فیلدفیبل گه:

— منه، طوغان، نه‌رسه... مینم اورنمه سین روتانی اداره ایت... مین بوُگوُن اورنمدن چغارغه صوراب راپورط بیردم... چوُنکه مینی... قهر صوققان بیزگه‌ك بوتوُنله‌ی اشدن چغاردی... احتمال میکه بوُتوُنله‌ی... عمرلك راحتکه... کیته‌رگه‌ده طوری کیلور. دنیانڭ اشن بلور حال یوق... دی.

بو نەرسەگەدە أیسی کینەرگە ئۆیرەنمەگان فیلد
قولن کازیر وگینە قویوب:

— یارار، ۋاش ۋیصوکو بـلاگارودی، دیب
جواب بیرە.

بتدی.

چوالچق.

شهرده چیبه‌رگنه شهرت تابقان روحانی آورولر دوقتوری
ون میکا سویله‌شب اوتورغانده ئه‌یته : مینم — دی
ر ولرمدن برسی ١٨٩٦ نچی یلده راژ دیستڤا به‌یره‌من بیك
لی ایتوب قارشی آلغان. مینم بلوومچه، بره‌وده به‌یره‌منی
ی قزقلی ایتوب قارشیلاغانی یوق در ئلی — دی. تاغی شونك
یتندن اوق : « مین سزگه اول فاجعه‌لی واقعه تورنده سویله‌ب
ابلانمیم؛ شول واقعه تورنده اول کشینك اوز یازووین
قوب چقساغز بیگره‌ك شه‌ب بولور — دی، ده یازو اوسته‌لینك
رتاده‌غی یاشچیگن آچوب آقتاررغه توتنه. اول یاشچیك‌ده
ر لی زورلقده‌غی کاغد کیسه‌کلری بوکته‌ر — بوکته‌ر به‌یله‌نوب
یت درجه‌ده پخته ایتدرلوب تزلگان، بارسینکده اوستلرینه
ومیر صوغلوب، تورلی فامیلیه‌لر یازلغان.

دوقتر یاشچیکده آقتارنه — آقتارنه:

— بولار بارده مینم آورولرمنك ادبیاتی: مین اون

يل اچنده اول ياز ولردن بيك جنتكلب كالليكسيه
آلارنی قاچان‌ده بولسه باشقه. بر وقت قاراب چغار
مونده كولكلی، آيانچلی حتی اخلاقی بيك كوب ئ
بار... ئه حاضرگه منه بو كاغدنی اوقوب چغگز ئلی

مين دوقترنك قولندن تاباقنك دورتدن بری زورلغ
دفترنی آلوب قارارغه توتندم. دفتر قالون ئری عصبی
بله‌ن يازلغان ايدی. منه مين اول دفترده نرسه ا
(محترم دوقتر رخصت ايتكانلكندن دفترده‌گی يازونی اوزگ
نيتمی شول كيلشكنه كوچردم):

„...سكی بالنيسنك روخانی آور ولر شعبه‌سنده‌گی
دوقترنك ايبده‌شی محترم دوقتور بوتينسكی جناب عاليلر
يوقاروده ايتلگان شعبه‌ده‌توتقون بولوب تورا تورغان‌ده
ايڤان يافيموڤيچ پچيلاڤودفدن
پراشينيه

محترم افندم حضرتلری! مينم عقلم صاو سلامت. شولا
بولا توروبده، منه ايندی ايكی يلدن آرتق مينی عقلد
يازغانلر يورتنده آصريلر. مين بو تأسفلی آڭلاشلماون
حل ايته‌رگه بر نيچه مرتبه آزابلانوب قارادم. شول مقصد
بله‌ن باش دوقترغه هم سزگه بر نيچه مرتبه يازو بله‌ن مراجعت
ايتوب ميڭا ياردم ايتوگزنی اوتندم. سويكلی چهره‌گز

ولر بلەن انسانیتچە معاملە ایتو وکزگە قاراب مین سزنك
ی، رحیملی کشی ایکانلککزگە اوشانام. باشقە دوقترلر
لی وظیفەکزغەدە آقچە تابو اوچون بولغان بر هنر دیبکنە
میسزدر دیب اویلیم. شونك اوچون ینە بر مرتبە آخرغی
چمنی سزگە عرض ایتەرگە باطرچیلق قیلام.

یازو ومدەغی یاکلشلقلرغە اهمیت بیرمیچە آقتوغنەچاقلی
وب چغو وکزنی توبانچیلك بلەن اوتنەم. بیت چنلابدە ایکی
ن آرتق عقلدن یازغانلر یورتندە، خدمتچیلرنك سوگنولری
ن آور ولرنك کرەلی ـ چیغالی سویلەگان معناسز سوزلرندن
شقە بر نوسەدە ایشتمەگان کشینك، فکرین یازو بلەن
شقەسنە آکغارتقاندە آزراق آزابلانووی غایت طبیعی
نوسە. وقتندە اونیوبر یستیت بترگان بولسامدە حاضر ایندی
الایلر بلە تورغان نحو قاعدەسندەدە بعض وقت آبدراب قالام.

مین روحانی آورولرنك ئللە نیندی آکلاشیلماولر
یاخود دوشمانلرنك ئەلەکلەوی آرقاسندەغنە اوزلرینك بالنیسکە
ئلەککانلکلرین اثبات ایتەرگە یاراتقانلقلرین بیك یاخشی
بلەم، شونك ایچوندە آلار دوقتر خدمتچیلر هم اوزلرینك
بختسزلك جهتندن بولغان ایبدەشلرینە بیك یاراتوب اوزون
ایتدروب سویلەوچەن بولالر.

بیلگلی ایندی دوقترلر آلارنك سوزلری بلەن اوتنچلر ینە

قرین کوز بلەنگنە قاریلر، اوشانمیلر. منە بو اشلر بو
میکامعلوم بولغانغە کورە مین سزدن یازغان ئەیبرلرمنی آخر
چاقلی دقت بلەن اوقوب چقووکزنی، هملەممکن بو
تیکشروب قاراوکزنی اوتنەم.

بو مینم ایچون آیانچلی بولغان اش ١٨٩٦ نچی یل
دیکابرنڭ ٢٤ ندە بولدی. اول وقتدە مین «کارل ڤودت ا
وارثلری هم کامپانیاسی» نڭ قوروچ قییە تورغان زاڤود
باش تیخنیك بولوب خدمت ایتە ایدم. لکن دیکابر
اورتالرندە زاڤودنڭ دیریکتوری بلەن بیك نق اورشدم
چونکە اول یوق ـــ بار نرسە ایچوندە اشچیلرگە غایت زور
اشترافلر صالوب، آندن باشقەدە ایزلگان بیچارەلرنی رحیمس
عذابلی ایدی. بیلگلی مین چدی آلمادم، دیریکتورنی
تورلی ناچار، آنی تحقیر ایتە تورغان سوزلر بلەن سوکدم
آقرندم، هم اوزمنی قووب چغارغاننی کوتمی اوز اختیارم
بلەن اورنمدن چقدم.

زاڤودەدە ایندی اشم بتکانگە، یاکی یلنی اوزمنڭ یاقینلر
بلەن برگە قارشولاو ایچون، راژدیستوانڭ آخرلرندە...
شهرینە کیتدم. پویزدە یولچیلر بیك کوب ایدی. مین
اورناشقان ڤاگونڭ هر اسکامیەسندە اوچەر کشی اولتورغان
ایدی. صول یاغمدەغی کورشم، یاشکنە یگت، آکادیمیە

...بورستۋا (عالی رسم مکتبی) نڭ شاکردی بولوب چقدی.
...خرم قارشیدەغی اسکلمیەگە نیندیلر شونده بر سوداگر
...بوسەگی اوتورغان ایدی. اول بوفیتلی استانسەلرنڭ هر
...ده کانیەك اچەرگە چغوب کرە ایدی. سوز آراسنده اول....
...رینڭ توبەن اورامندە اوزینڭ ایت کیبتی بارلغون‌ده
...وروب آلدی. اگردە سز اول باینی تابوب مینم حقدە
...راشساڭز اول البتە مینم یازغان نرسەلرمنڭ بارسینگدە
...ست ایکانلگنە شهادت بیرر ایدی. منه شول نیت بلەن
...ن آنڭ طورنده سزگە آچیغراق معلومات بیررگە تلیم. اول
...ی اورتەچەغنە بویلی، قزلراق، سویکملی بیتلی، زەنگەر
...لی، صاری چەچلی، یوقاریغە بیك جنتکەب بودرلگان میقلی،
...الون قرغان، تولیغنە بر کشی بولور. اول اوزینڭ
...یلیەسندە ئەیتکان ایدی، مین ایندی اونوتدم. بتونلەی منە
...شی دیب توبەبولك ئەیتە آلمیم، نیچکدر سر یدینا کوف....
...ردیوك.... سیردولیكگە اوشاغانراق ایدی بوغای.
...قەسی، آنڭ فامیلیەسی شول: س — ر — د — ك — یاحرفلرندن
...ماشدرلغان ایدی.

یوقلارغە ممکن بولماغانغە بز سویلەشە — سویلەشە
...وب باردق. شولای بارا — بارا تون اورتالرندە بتونلەی
...رەدك. یوقی کیلە باشلادی. شوڭار کورەۋا گوننڭ

کاریدورینه سویه‌لوب، ایکی — اوچ ساعت‌گنه بول
یوقلارغه حیله ازله‌رگه توتندق. شول آراده استودینت کین
بزگه ئه‌یته:

— افندیلر — دی — یوقلار ایچون بزگه بیك
حیله بار، لکن، بلمیم، سز آنارغه رضا بولورسز میکان
نرسه: بزنك بر بز باشن دورا ککه صالسون، ایکنچیبزده
صاقلارغه‌مونده‌قالوب‌تورسون، ئه‌او چونچیبز او بیر کاندوك
باروب «ایمشدر، منه‌بز اوز بزنك بر آقلغه‌جیکلره‌ك قرداش
آلوب بارا ایدك. اول ئلیگه چاقلی طنچقنه بارسه‌ده، ها
کینه‌تدن تاوشلی باشلادی. باشقه یولچیلرغه ضرر اینو
احتمال بولغانغه آنی تیزگنه آیرم بر بولمه‌گه قویو یخشیر
بولور ایدی» دیسون — دی.

بز استودینتنك پلانی اوگای هم درستلگن تصد
ایتسا کده، بر بزده عقللی باشن اوز اختیاری بله‌ن دورا کا
صالورغه رضا بولمادی — شول آراده سودا گرکایبز: «شبا
صالیق، شباغه» دیب مسئله‌نی حل ایتدی.

«آراده ایك اولوراغی مین بولغانغه، میگا بلوب بواش
توقتاتورغه تیوش ایدی. ئه مین مالای شیکللی اشنك آلل
آرتن اویلامیچه شباغه‌غه قاتشدم، هم ایت صاتوچینك قولند
شباغه‌نی آلدم.

اوبیر کاندوکتر بلەن کامیدیە بیك اوستالق بلەن کیلشدروب اوینالدی.

پویزد اوزاغراق توقتاب تورغان استانسەلردە یاکّا وتورغان یولچیلر بزنڭ «کوپە» نڭ ایشگی توبینە کیلوب آنی کاندوکترلرغە آچارغە قوشالار، کاندوکترلردە آلارغە تو بەنچیلك بلەن:

«عفو ایتگز، افندم، بو کوپەدە سزگە اوکّایسز بولور، چونکە موندە آورو — عقلدن یازغان کشینی ایبدەشلری آلوب بارالار. اول حاضر طنچ توگل...» دیب جوابنی قسقەتوتالر ایدی. یولچیلر کاندوکترلرنڭ بو سوزلرینی ایشتوگە، طبیعی، آرتق صاتولاشمیچی، بزنڭ کوپەدن صزارغە آشغالار ایدی. قورغان پلانمزنڭ باروب چغووینە بز بیك اوزاق کولوشدك دە، آخرندە یوقیغە کیتدك. شولایدە مین طنچ یوقلی آلمادم. یوقی آراسندە اوزمە ئەلە نیندی بر آورلق کیلەچەگن سیزگان شیکلی بولدم. توننڭ تون بویی ئەلە نیندی قورقنچلی باسترلولر بلەن آزابلانوب چقدم. اوز طاوشمدن اوزم قورقوب ئەلە نیچە مرتبە اویاندم.

ایرتە بلەن ساعت اون تیرەلرندە مین تمام اویانوب کیتدم. ایبدەشلرم بولمەدە یوق ایدی ایندی. (آلار توشە طورغان استانسەغە پویزد ایرتوك باروب جیتکانگە، آلار

مینی اویاتمیچه توشوب قالغانلر.) حاضر مینم قارشمده‌غی دیوان اوستونده اوزون بویلی، غایت طازا، صاری صاقاللی باشینه تیمر یول خدمتچیلر ینه مخصوص فوراژکه کیگان بر جگت اوطورا هم نیچوندر، میندن کوزن آلمی، دقت بله‌ن قاراب طورا ایدی. مین کییملر منی ره‌تله‌ب، تومه‌له‌نوب بوکته‌رمدن سولیگی آلوب، یوونورغه بارورغه ایسابله‌دم، ایشکنی آچارغه نیتله‌گنگنه ایدم، ئُلیگی جگتکایم سیکروب طوردیده، قوچاقلاب آلوب، مینی دیوانغه ایلتوب صالدی. آنڭ بو اشینه مینم بیك نق آچووم کیلدی. قولندن اچقنورغه، یا کاق تو بینه بر بیك ایبله‌بکنه قوندرورغه آزابلانوب قاریم، یوق، اش چغاروب بولمی، چونکه آنڭ تیمر شیکللی طازا قوللری میکا قیملدارغه‌ده ایرك بیرمیلر. غایت‌درجه آچووم کیلگانگه صواووم قابا.

„ — نرسه تلیسز سز میندن؟ جیبه‌رگز مینی!.. کیتگز!... — دیم، آقرام.

„ باشده‌راق مین آنی بتونله‌ی دوراك دیوب اویلادم. اول مشلی — مشلی هبمان میکا باصا، هم آچولی تاوش بله‌ن:

„ — توقته ئه‌لی. انم، منه بیك ماطورغنه ایتدروب صوماشیدشی دومغه یابارلرده، شونده سیندن نه‌رسه تله‌گاننی بلورسڭ!... بلورسڭ انم... بلورسڭ — دی.

مین ایندی اشنك قایابار وب بەر لەچگن سیزنەباشلادم.
شوکار کورە جگتمە آزراق صولو آلورغە ایرك بیردمدە:
— یاری آلای بولسە، مین سزگە اورنمدن قیملداماسقە وعدە بیردم، جیبەرگز مینی — دیم. ئە اوزم اچمدنگنە:
بو ایشەك بلەن سویلەشوب باری بر اش چغاروب بولماس، ازرەك صبر ایتەرگە کیرەك؛ الله بیرسە باردەئەکرنلەب رەتلەنور — دیب اویلادم.
— اول، طوپاس، باشدە مینم سوزلرمە اوشانمیچەراق طورسەدە، طاوشسز، طنسز یاتقانیمنی کورگاچ، آزراق قولن بوشاتا باشلادی. آخرندە بتونلەی جیبەردی. میندە طوروب اورنیمە اوطوردم. شولایدە اول، تچقان صاقلاغان مەچی شیکللی، میندن کوزلرین آلمادی.
— پویزد استانسەغە باروب جیتکاچ، کاریدوردە کمدر برەو قچقروب صوری:
— مونده‌می اورو کشی؟ — دی.
ایکنچی بر طاوش آنارغە:
— ئەیی، افندم، مونده — دیب تیزگنە جواب بیرە.
شونك آرتندانوق برسی ایشکنی آچادە، باشن کوپەگە طغوبقنە قاری.
— مین تیزگنە سیکروب طورامدە، آچی طاوش بلەن:

— افندم! خـدای ایچون مینی موٴندن!...

دیم.

اولده بـولـمی، تیزگنه ایشك یابلاده بیکلهنه. جگتمده تاغی مینی دیوانغه کوتهروٴب صالا. مین آنڭ آستنده تاغی آزابلانه باشلیم.

آخـرنـده.... شهر ینهده باروب جیتدك. اون مینوتلدن صوڭ مینی آلورغه اوچ آرتیلشیك کیلدی. آلارنڭ ایکسی بیك نققنه ایتدروب مینی قولدن توتدی. ئه اوچونچیسی بایاغی جگتم بلهن مینم یافادن لهکدردیلرده، شول کیلش مینی قایادر ڤاگوندن آلوب چغوب کیتدیلر.

ایڭ اوّل میڭا پلاتفورماده ماتور قایغوسز زهنگهر کوزلی، اوزون میقلی ژاندارمسکی پالکوڤنیك اوچرادی. مین:

— آفیتسهر افندی، بر ایکی گنه سوز ایتورگه ممکن بولماسمی؟ — دیب. آکثارغه مراجعت ایتدم.

-.اول آرتـیلـشیکلرگه توقتارغه اشارت ایتدیده، مینم جانمه کیلوب، یومشاق تهملی تل بلهن:

— نی یوٴمشکز بار، افندم؟ — دیدی.

«اول صالقون قانلی بولورغه آزابلانسهده، آزراق قورقغانلغی قیلانشندن بلنوب تورا ایدی. قورتواومنڭ باری

آشقەی ئوبلیگنه ایئوب، بتون اشنی باشدن آخرینه قدر سویلەب بیرووەه بیلەنگانلگن آکاردغەمدن، واقعەنی آفیتسەرگه آچیق ایئوب سویلەب بیردم.

سویلەگان سوزلرەه اوشاندیمی، یوقەی، آنسون ایندی ئەیته آلمیم، اول وقت‌وقت‌مین سویلەگان سوزلرنی بیك دقت بلەن طکلاب تورا، بعض وقت اوشانماغان صمان میکاقاری‌ده، مینم کیفنی بوزماس ایچون:

--- ئەیی، درست ئەیتەسز ـ دیـگان شیکللی ایئوب باشن اییه ایدی.

مین سویـلەب بترگاچ، اول، مینم کوزمه قاراماسقه طرشوب، یومشاق تاوش بلەنگنه:

„ — منه نرسه . . . . بیلـگلی مین شبهەلەنمیم . . . . لـکن سزنك تورگزده شوندی تیلیغراملر آلوب تورغان وقتده . . . مین سزنك ایسەن‌ـصاو ایکانلـگزگه البته اوشانام، لـکن شولایده سز دوقتور بلەن سویلەشوب قاراگز ئەلی، بیت کوب بولسه اون ـ اون بش مینوت وقتگز اوزار، بیلـگلی، اول سزنك عقلـگز تمام جیرنده ایکانون بلـگاچ حاضر جیبەرر. آنناری بیت بو مینم اشم بولماغانغه مین سزنك ایچون بر نرسەده اشلی آلمیم ـ دیدی.

„ شولایده اول، میندن قاچماسقه سوز آلغاچ، اوزاتورغه

بر کشی گنه تعیین ایتوب، اوزینڭ یخشیلغن کورسه‌تدی. اوزاقلامی بالنیسکه‌ده یاروب جیتدك. آنده آورولار قارالا تورغان وقت بولغانغه بزگه اوزاق کوته‌رگه توری کیلمه‌دی، باش دوقتور، روحانی آورولر شعبه‌سینڭ ناظری، طاغی شونده‌بر یگرمیله‌ب استودینت بله‌ن پرینیومنیغه کیلوب کردی‌ده، توب توری میڭا قاری باشلادی. مین آناردن تیزگنه کوزمنی آلدمده، ایکنچی یاقغه قاری باشلادم. نیکدر، اول میڭا ناچار کوز بله‌ن قاراغان شیکللی تویلدی. اول میندن آورو کوزلرن آلمیچه:

„ — زنهار ایچون قورقماگز، مونده سزگه دشمان کشی یوق، دشمانلر ایندی تگنده قالدیلر... ایکنچی شهرده... مونده کیلوب سیڭا اورنا آلمیلر، مونده‌غی کشیلر، کوره‌سز بیت، بارده یخشیلر، بارده سزنی تانیلر هم ژه‌للیلر — دیدی. تاغی شونڭ آرتندانوق.

„ — صوڭ سز مینی تانیسزمی؟ دیب‌ده قویدی.

اول ایندی مینی کوروگه عقلسزغه ایسه‌بله‌دی. مین آڭارغه باشده قارشی ئه‌یتورگه تله‌گان ایدمده، ئه‌یتکان هر بر آچولی سوزومنی عقلسزلق علامتی دیب ایسه‌بله‌رلر دیب‌تیك تورورغه قرار بیردم.

— آنناری اول میندن اسمم بله‌ن فامیلیه‌منی، نیچه

یاشمده ایکانلگمنی، نیندی اش بـلەن شغللەنگانلگمنی، صورادی. بو سؤاللرنڭ بارینەده مین قسقه هم توبلی گنه جوابلر بیردم. اول کینەتدنگنه سوزنی بورۆب:

«— کوبدنمی ایندی سزنڭ آوری باشلاغانڭزغه؟ دیدی. مین اوزمنڭ هیچ بر آورو توگل ایکانلگمنی وبتون جیرم صاو ـ سلامت ایکانون بیان ایتدم.

«— ئەیی، آنسی شولای . . . مین آورو دیگاچن بیت، ئەلله نیندی آورونی ایتمیم.. باش آورتو، یوقیسزلق شیکللی ئەیبرلر سزده بولمیمیغنه دیم. وقت ـ وقت سزنڭ کوزگه ئلله نیلر کورنمی بولور بیت؟ احتمال آرا تیره باشڭز ئەیلەنه بولور؟

«خیر دوقتور، مین بیك شەب یوقلیم هم باش آورتو دیب ئەیتکان نرسەنڭ نی ایکانونده بلمیم، بتون عمرمده باری منه کیچه طنچ یوقلی آلمادم.

دوقتور برده ایسی کیتمیچه گنه:

«— آنسون بلەبز ایندی بز ـ دی: ـ حاضر سز بزگه، تگی ایبدەشلرڭ «کریۋاریچیه» استانسەسنده پویزدغه اوتررغه اولگرمیچه، آنده قالغاچ نیشلەگەنگزنی یاخشیلاب سویلەب بیره آلماسسزمی؟ مثلا: سز کاندوکتورنی نیچون

قیدی باشلادگز، آنگ بله صوغشرغه نرسه سزنی مجبور ایتدی؟ هم شونگ آرتندانوق سزنگ کوپه‌گزگه کرگان استانسیه ناچالنیگنه نیچون هجوم ایتدگز؟

" — مین ژاندارمسکی پالکوڤنیککه سویله‌گان واقعه‌نی تفصیللاب سویله‌ب بیردم. لکن مینم سوزلرم کره‌لی چغالی‌راق بولدی، چونکه چرناب آلغان کشیلرنگ میگا بر توقتامی قاراب تورولرندن مین اویالا باشلادم. تاغی آنگ اوستینه، دوقتورنگ نیچوکده بولسه مینی دوراک یاصارغه طرشووی مینم آچوومنی کیتره باشلادی.

مین باشمدن اوتکان واقعه‌نی سویله‌گانده، دوقتور استودینتلرغه ئه‌یله‌نوب:

— کوره‌سزمی، افندیلر، تورمش بعض وقت اویلاب چغارغان ئه‌یبرلردنده عقلغه صیماصلق بولا. مونارغه افندیلر، دقت ایتوگز. اگرده منه بو افندینگ باشنه کیلگان اوینی بر بر محرر تیما ایتدروب آلسه اوقوچیلر نیگه‌ده اوشانماسلر — دیدی.

مین دوقتورنگ سوزلرندن آنگ مینی مسقل ایتکانون آیرم آچیق آگغاردم. شوگار کوره فزاروب کیتوب، سوزمنی بولدم.

دوقتور جعلی یومشاقلق بله‌ن: